

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

5 май 2022 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2014/59/ЕС — Преструктуриране на кредитните институции и инвестиционните посредници — Общи принципи — Член 34, параграф 1 — Споделяне на загубите — Последници — Член 53, параграфи 1 и 3 — Обезценяване на капиталови инструменти — Член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) — Членове 73—75 — Защита на правата на акционерите и кредиторите — Директива 2003/71/ЕО — Проспект за публикуване при публично предлагане на ценни книжа или при допускане на ценни книжа до търгуване — Член 6 — Неточна информация в проспекта — Иск за отговорност, предявен след решение за преструктуриране — Иск за унищожение на договора за придобиване на акции, предявен срещу универсалния правоприменник на кредитната институция, за който има решение за преструктуриране“

По дело C-410/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Audiencia Provincial de A Coruña (Апелативен съд на провинция Ла Коруня, Испания) с акт от 28 юли 2020 г., постъпил в Съда на 2 септември 2020 г., в рамките на производство по дело

Banco Santander SA

срещу

J.A.C.,

M.C.P.R.,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: К. Jürimäe, председател на състава, N. Jääskinen, M. Safjan, N. Piçarra (докладчик) и M. Gavales, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: испански.

като има предвид становищата, представени:

- за Banco Santander SA, от J. M. Rodríguez Cárcamo и A. M. Rodríguez Conde, abogados,
- за J.A.C. и M.C.P.R., от C. Camba Méndez, procuradora, и X. A. Pérez-Lema López, abogado,
- за испанското правителство, първоначално от J. Rodríguez de la Rúa Puig, A. Gavela Llopis и S. Centeno Huerta, а впоследствие от J. Rodríguez de la Rúa Puig и A. Gavela Llopis, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от P. Gentili, avvocato dello Stato,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, J. Cunha Marques, P. Barros da Costa и S. Jaulino, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, първоначално от D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, J. Rius Riu и A. Steiblyté, а впоследствие от D. Triantafyllou, A. Nijenhuis и A. Steiblyté, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 декември 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 34, параграф 1, буква а), член 53, параграфи 1 и 3, както и член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 2014 г., стр. 190).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Banco Santander SA, като правопреемник на Banco Popular Español SA (наричана по-нататък „Banco Popular“), и инвеститорите J.A.C. и M.C.P.R. във връзка с гражданската отговорност на Banco Santander за информацията, предоставена в проспекта, издаден в съответствие с Директива 2003/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно проспекта, който следва да се публикува, когато публично се предлагат ценни книжа или когато се допускат ценни книжа до търгуване, и за изменение на Директива 2001/34/ЕО (ОВ L 345, 2003 г., стр. 64; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 7, стр. 23), изменена с Директива 2008/11/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 (ОВ L 76, 2008 г., стр. 37) (наричана по-нататък „Директива 2003/71“), въз основа на който проспект тези инвеститори са записали акции на Banco Popular.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2003/71

3 Директива 2003/71 е отменена, считано от 21 юли 2019 г., от Регламент (ЕС) 2017/1129 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно проспекта, който трябва да се публикува при публично предлагане или допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар (ОВ L 168, 2017 г., стр. 12). При настъпването на обстоятелствата по спора обаче разпоредбите на Директива 2003/71 са били все още в сила.

4 Съгласно съображение 18 от тази директива:

„Предоставянето на пълна информация относно ценните книжа и емитентите на ценни книжа заедно с правилата за провеждане на бизнес насърчава защитата на инвеститорите. Нещо повече — такава информация предоставя ефективно средство за повишаване на доверието в ценните книжа и така допринася за нормалното функциониране на пазарите на ценни книжа. Публикуването на проспект е подходящият начин да се направи тази информация достъпна“.

5 Член 6 от същата директива, озаглавен „Съпътстваща проспекта отговорност“, предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че отговорност за информацията, представена в проспекта, носи поне емитентът или неговите административни, ръководни или надзорни органи, предлагащата страна, лицето, което кандидатства за допускане до търгуване на регулиран пазар, или гарантът, съобразно приложимия случай. Отговорните лица следва да бъдат ясно обозначени в проспекта чрез техните имена и функции или в случая на юридически лица — чрез наименованията им и седалищата им, както и декларации от тях, че доколкото знаят, съдържащата се в проспекта информация е в съответствие с фактите и че проспектът не [съдържа пропуски, които могат] да засегнат неговото значение.

2. Държавите членки гарантират, че техните закони, подзаконови и административни разпоредби относно гражданската отговорност се прилагат относно тези лица, които са отговорни за предоставената в проспекта информация.

[...]“.

Директива 2014/59

6 Съображения 45, 49, 51 и 120 от Директива 2014/59 гласят:

„(45) С цел да се избегне моралният риск, всяка проблемна институция следва да може да се оттегли от пазара независимо от размера и взаимосвързаността си, без да причинява системни сривове. По принцип всяка проблемна институция следва да прекратява дейността си чрез обичайното производство по несъстоятелност. Прекратяването на дейност чрез обичайното производство по несъстоятелност обаче може да застраши финансовата стабилност, да прекъсне изпълнението на

критичните функции и да повлияе върху защитата на вложителите. В такива случаи е много вероятно да съществува обществен интерес от поставянето на институцията в режим на реструктуриране и прилагането на инструментите за реструктуриране вместо използването на обичайното производство по несъстоятелност. [...]

[...]

- (49) Ограничаването на правата на акционерите и кредиторите следва да бъде съобразено с член 52 от Хартата [на основните права на Европейския съюз]. Следователно инструментите за реструктуриране следва да се прилагат единствено по отношение на институции, които са проблемни или има вероятност да станат проблемни, и то само когато това е необходимо за постигане на финансова стабилност в общ интерес. По-специално инструментите за реструктуриране следва да се използват, когато институцията не може да бъде ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност, тъй като това би дестабилизирало финансовата система, и когато мерките са необходими, за да се осигури бързото прехвърляне на значими за системата функции и непрекъснатостта на тези функции, както и когато няма реална вероятност за алтернативно решение с частни средства, включително увеличаване на капитала от съществуващите акционери или от трето лице, което е достатъчно за възстановяване на пълната жизнеспособност на институцията. [...]

[...]

- (51) С цел да се защити правото на акционерите и кредиторите следва да се предвидят ясни задължения относно оценката на активите и задълженията на институцията в режим на реструктуриране и, когато това се изисква съгласно настоящата директива, относно оценката на това как акционерите и кредиторите биха били третирани при ликвидация на институцията чрез обичайно производство по несъстоятелност. Оценката следва да може да започне още във фазата на ранната намеса. Преди да бъде предприето каквото и да било действие по реструктуриране, следва да се извърши справедлива и реалистична оценка на активите и задълженията на институцията. Тази оценка следва да може да бъде обжалвана само заедно с решението за започване на процедура за реструктуриране. В допълнение, когато това се изисква съгласно настоящата директива, следва да се извърши последващо сравнение — след прилагането на инструментите за реструктуриране — между третирането, което акционерите и кредиторите са получили в действителност, и третирането, което биха получили при обичайно производство по несъстоятелност. Ако сравнението покаже, че акционерите и кредиторите са получили като плащане или обезщетение за своите вземания равностойността на сума, която е по-малка от сумата, която биха получили при обичайно производство по несъстоятелност, те следва да имат право да получат изплащане на разликата в третирането в случаите, когато това се изисква съгласно настоящата директива. В отличие от оценката преди действието по реструктуриране това сравнение следва да може да се оспорва отделно от решението за започване на процедура за реструктуриране. [...]

[...]

(120) В директивите на Съюза в областта на дружественото право се съдържат задължителни правила за защита на акционери и кредитори на институции, които попадат в обхвата на тези директиви. В случаите, когато органите за реструктуриране трябва да предприемат бързи действия, тези правила могат да възпрепятстват ефективното действие и използване на инструменти и правомощия за реструктуриране от органите за реструктуриране, поради което в настоящата директива следва да бъдат предвидени подходящи дерогации. С цел да се осигури максимална правна сигурност за акционерите дерогациите следва да бъдат ясно и конкретно определени и следва да се използват единствено в обществен интерес и при наличие на предпоставки за реструктуриране. [...]

7 Член 2, параграф 1 от тази директива предвижда:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[...]

47. „обичайно производство по несъстоятелност“ означава колективно производство по несъстоятелност, което води до частично или пълно освобождаване от активи от страна на длъжника и до назначаване на ликвидатор или управител, което обикновено се прилага по отношение на институции съгласно националното право и което е специфично за тези институции или е общоприложимо за всяко физическо или юридическо лице;

[...]

57. „инструмент за споделяне на загуби“ означава механизъм за упражняване от органа за реструктуриране в съответствие с член 43 на правомощията за обезценяване и преобразуване по отношение на задължения на институцията в режим на реструктуриране;

[...]

62. „акционери“ означава акционери или притежатели на други [титули за] собственост;

[...]

76. „засегнат кредитор“ означава кредитор, чието вземане е свързано със задължение, което е намалено или преобразувано в акции или други инструменти на собственост чрез упражняването на правомощието за обезценяване или преобразуване вследствие на използването на инструмента за споделяне на загуби;

[...]“.

- 8 Член 34 от същата директива, озаглавен „Основни принципи, уреждащи преструктурирането“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че когато прилагат инструментите за преструктуриране и упражняват правомощията за преструктуриране, органите за преструктуриране вземат всички подходящи мерки, за да гарантират, че действието по преструктуриране е предприето в съответствие със следните принципи:

- а) акционерите на институцията в режим на преструктуриране първи поемат загубите;
- б) кредиторите на институцията в режим на преструктуриране поемат загубите след акционерите съгласно реда на своите вземания в обичайното производство по несъстоятелност, освен ако в настоящата директива изрично не е предвидено друго;

[...]

- ж) никой кредитор не понася по-големи загуби от загубите, които би понесъл, ако институцията или дружеството по член 1, параграф 1, буква б), в) или г) бяха ликвидирани чрез обичайно производство по несъстоятелност в съответствие със защитните механизми по членове 73—75;

[...]“.

- 9 Съгласно член 53 от същата директива, озаглавен „Последици от споделянето на загуби“:

„1. Държавите членки гарантират, че когато органът за преструктуриране упражнява правомощието, посочено в член 59, параграф 2 и член 63, параграф 1, букви д)—и), намаляването на главницата или текущата дължима сума, преобразуването или обезсилването е с незабавно и задължително действие за институцията в режим на преструктуриране и за засегнатите кредитори и акционери.

[...]

3. Ако при упражняване на правомощието, посочено в член 63, параграф 1 буква д), органът за преструктуриране намали до нула размера на главницата на задължение или текущата дължима сума по него, това задължение и всички други задължения или вземания, произтичащи от него, които не са натрупани към момента на упражняване на правомощието, се третират като погасени за всички цели и няма да се признават при последващи производства във връзка с институцията в режим на преструктуриране или нейна институция —правоприемник при последваща ликвидация.

[...]“.

- 10 Член 60 от Директива 2014/59, озаглавен „Разпоредби относно обезценяването или преобразуването на капиталови инструменти“, предвижда в параграф 2, първа алинея, букви б) и в):

„Когато се обезценява главницата на съответен капиталов инструмент:

[...]

- б) във връзка със сумата, с която е обезценен този инструмент, няма задължение към притежателя на съответния капиталов инструмент, освен вече натрупано задължение и задължение за вреди, което може да възникне в резултат на обжалване на законосъобразността на упражняването на правомощията за обезценяване;
- в) на притежателя на съответния капиталов инструмент не се изплаща обезщетение, различно от предвиденото в параграф 3“.
- 11 Член 73 от същата директива, озаглавен „Третиране на акционерите и кредиторите при частични прехвърляния и използване на инструмента за споделяне на загуби“, предвижда в буква б), че „[...] по-специално за целите на член 75 [държавите членки гарантират, че] [...] ако органите за реструктуриране приложат инструмента за споделяне на загуби, акционерите и кредиторите, чиито вземания са обезценени или преобразувани в капитал, не понасят по-големи загуби от тези, които биха понесли, ако институцията в режим на реструктуриране беше ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност [...]“.
- 12 Член 74 от посочената директива, озаглавен „Оценка на разликата в третирането“, предвижда в параграф 1:
- „За целите на оценката дали акционерите и кредиторите биха получили по-добро третиране, ако по отношение на институцията в режим на реструктуриране бе започнало обичайно производство по несъстоятелност, включително, но не само, за целите на член 73, държавите членки гарантират, че оценката се извършва от независимо лице, веднага след като е извършено действието или действията по реструктуриране. [...]“.
- 13 Съгласно член 75 от същата директива, озаглавен „Защитни механизми за акционерите и кредиторите“:
- „Държавите членки гарантират, че ако с оценката по член 74 се установи, че някой акционер или кредитор, посочен в член 73, [...] са понесли по-големи загуби, отколкото щяха да понесат при ликвидация чрез обичайно производство по несъстоятелност, те имат право разликата да им бъде изплатена от механизмите за финансиране на реструктурирането“.

Решението на Единния съвет за реструктуриране

- 14 С Решение SRB/EES/2017/08 от 7 юни 2017 г. Единният съвет за реструктуриране приема схема за реструктуриране на Banco Popular, която е одобрена от Комисията с Решение (ЕС) 2017/1246 (ОВ L 178, 2017 г., стр. 15).

Испанското право

Граждански кодекс

- 15 Съгласно член 1307 от Código Civil (Граждански кодекс):
- „Когато страната по договора, която дължи връщане на вещта поради обявяването на същия за недействителен, не е в състояние да направи това поради погиването на вещта, тя трябва да върне получените плодове и стойността на вещта към момента на погиването, както и натрупаната от същия момент лихва“.

Закон 11/2015

- 16 Директива 2014/59 е транспонирана в испанското право с Ley 11/2015 de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (Закон 11/2015 за възстановяването и реструктурирането на кредитни институции и инвестиционни посредници) от 18 юни 2015 г. (BOE бр. 146 от 19 юни 2015 г., стр. 50797).

Решението на Фонда за организирано реструктуриране на банките

- 17 Решението на Единния съвет за реструктуриране SRB/EES/2017/08 е приложено с решение на Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (Фонд за организирано реструктуриране на банките) (BOE бр. 155 от 30 юни 2017 г., стр. 55470), третото съображение от което гласи:

„Що се отнася до обхвата на обезценяването, прието като мярка с настоящото решение, става въпрос, в съответствие с член 39, параграф 2 от Закон 11/2015 [...], за обезценяване, което е за постоянно, като на притежателите на [обезценените акции] не се изплаща никакво обезщетение [...]. По отношение на притежателя на обезценените акции не се запазва никакво задължение освен вече натрупаните задължения или отговорността, която може да произтече от иск, с който се оспорва законосъобразността на упражняването на правомощието за обезценяване“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 18 През юни 2016 г. J.A.C. и M.C.P.R. придобиват акции на Banco Popular при извършено увеличение на капитала чрез публична подписка.
- 19 В съответствие с решението на Фонда за организирано реструктуриране на банките от 7 юни 2017 г. номиналната стойност на капитала на Banco Popular е намалена до нула и всички акции, образуващи капитала на дружеството, са изцяло обезценени без никакво обезщетение.
- 20 Banco Santander придобива всички нови акции на Banco Popular, емитирани вследствие на това решение, и извършва операция по вливане през 2018 г. Операцията води до прекратяване на Banco Popular като юридическо лице и прави Banco Santander неин правопреемник.
- 21 През март 2018 г. J.A.C. и M.C.P.R. предявяват иск срещу Banco Popular за унищожение на договора за записване на акциите поради грешка, тъй като договорът бил подписан въз основа на непълна и неточна счетоводна и имуществена информация в публикувания съгласно Директива 2003/71 проспект, или за унищожение поради измама, доколкото предоставената имуществена информация била подправена и укрита.
- 22 С решение от 3 юни 2019 г. Juzgado de Primera Instancia nº 2 de A Coruña (Първоинстанционен съд № 2 Ла Коруня, Испания) обявява договора за записване на акции за нищожен и разпорежда да бъдат върнати на J.A.C. и M.C.P.R. съответните инвестиции заедно с лихвите. Banco Santander обжалва това решение пред Audiencia Provincial de A Coruña (Апелативен съд на провинция Ла Коруня, Испания), който е запитващата юрисдикция по настоящото дело.

- 23 Тази юрисдикция счита за необходимо да определи дали нормите на правото на Съюза относно гражданската отговорност за предоставената в проспекта информация, както се тълкуват от Съда в решение от 19 декември 2013 г., *Hirrmann* (C-174/12, EU:C:2013:856), могат да имат предимство пред принципите, които уреждат преструктурирането на кредитните институции и инвестиционните посредници, установени с Директива 2014/59, и по-специално пред принципа, съгласно който акционерите на институция или предприятие, спрямо които се прилага процедура за преструктуриране, трябва първи да понесат претърпените загуби.
- 24 По-специално запитващата юрисдикция иска да установи дали е възможно да се уважи иск за отговорност за предоставената в проспекта информация, предявен на основание член 6 от Директива 2003/71 след приключване на процедурата за преструктуриране на кредитната институция или на инвестиционното предприятие — емитент, или е възможно да се уважи иск за унищожение поради опорочаване на съгласието на договора за записване на акции, придобити въз основа на погрешен проспект, по-точно на основание член 1307 от Гражданския кодекс, също след приключването на такава процедура. В това отношение тя уточнява, че предвиденото в националното право обратно действие на обявяването на нищожността предполага липсата въобще на правни последици от сключения от J.A.C. и от M.C.P.R. договор за записване на акции, поради което в крайна сметка те трябвало да бъдат считани за кредитори, а не за акционери на съответната банкова институция.
- 25 При тези обстоятелства Audiencia Provincial de A Coruña (Апелативен съд на провинция Ла Коруня) решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Когато в рамките на процедура за преструктуриране на финансова институция са обезценени всички акции, на които е бил разделен дружественият капитал, трябва ли член 34, параграф 1, буква а), член 53, параграфи 1 и 3 и член 60, параграф 2, [първа алинея,] букви б) и в) от Директива [2014/59] да се тълкуват в смисъл, че не допускат лицата, които няколко месеца преди откриването на процедурата за преструктуриране са придобили акциите си във връзка с увеличаване на капитала чрез публична подписка, да предявяват срещу институцията емитент или институцията, резултат от последващо вливане, искиове за обезщетение или искиове с равностоен ефект поради неточна информация в проспекта на емисията?
- 2) В описания в [първия] въпрос случай пречка ли са член 34, параграф 1, буква а), член 53, параграф 3 и член 60, параграф 2, [първа алинея,] буква б) от Директива 2014/59 институцията емитент или универсалният ѝ правопреемник да бъдат задължавани по съдебен ред да възстановяват равностойността на записаните акции, заедно с лихви, вследствие на това, че договорът за записване на акции е унищожен с обратна сила (*ex tunc*) въз основа на предявени след преструктурирането на институцията искиове?“.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

- 26 След изслушване на заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 декември 2021 г., J.A.C. и M.C.P. R. подават искане за възобновяване на устната фаза на производството на основание член 83 от Процедурния правилник на Съда, постъпило в секретариата на Съда на 5 април 2022 г.

- 27 В подкрепа на своето искане J.A.C. и M.C.P. R. изразяват несъгласието си със заключението на генералния адвокат. По-конкретно те подлагат на критика предложеното тълкуване на Директива 2014/59 и твърдят, че заключението съдържа твърдения, противоречащи на практиката на Tribunal Supremo (Върховен съд, Испания).
- 28 В това отношение следва да се припомни, че в съответствие с член 83 от своя процедурен правилник Съдът може във всеки един момент след изслушване на генералния адвокат да постанови възобновяване на устната фаза на производството по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 20).
- 29 При все това само по себе си съдържанието на заключението на генералния адвокат не може да представлява нов факт, на който страните да се позоват, за да дадат отговор на това заключение. В този смисъл Съдът е имал повод да подчертае, че съгласно член 252 ДФЕС задачата на генералния адвокат е да представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне, за да го подпомогне при изпълнението на неговата задача да гарантира спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите. Тъй като се представя независимо от обсъжданията между страните, заключението слага началото на фазата на разискванията от Съда. Следователно не става въпрос за становище, предназначено за съдиите или за страните, което произхожда от орган извън Съда, а за индивидуалното, мотивирано и представено публично становище на член на самата институция. При тези условия заключението на генералния адвокат не може да бъде предмет на обсъждане от страните (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 21).
- 30 В случая, след като изслуша генералния адвокат, Съдът констатира, че изложените от J.A.C. и M.C.P. R. обстоятелства не разкриват наличието на нов факт от решаващо значение за постановяването на решението по настоящото дело, което не следва да се основава на необсъден от страните или заинтересованите субекти довод. Съдът е установил всички необходими обстоятелства и счита делото за изяснено, за да се произнесе. Поради това Съдът приема, че не следва да се възобновява устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

- 31 С двата си въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали разпоредбите на член 34, параграф 1, буква а) във връзка с член 53, параграфи 1 и 3 и член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Директива 2014/59 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, след като в рамките на процедура за реструктуриране акциите от дружествения капитал на кредитна институция или инвестиционно предприятие са били напълно обезценени, лицата, които преди откриването на процедурата за реструктуриране са придобили акции чрез предложена от институцията или предприятието публична подписка, да предявяват срещу тази институция или предприятие, или техен правопреемник иск за отговорност за предоставената информация в проспекта съгласно член 6 от Директива 2003/71 или иск по

- националното право за унищожение на договора за записване на тези акции, който с оглед на обратното му действие да доведе до възстановяване на равностойността на акциите ведно с лихвите от датата на сключване на договора.
- 32 В самото начало е важно да се припомни установеният в член 34, параграф 1, букви а) и б) от Директива 2014/59 принцип, че при реструктуриране на кредитна институция или инвестиционен посредник загубите вследствие от прилагането на тази процедура се поемат приоритетно първо от акционерите, а след това от кредиторите.
- 33 Когато процедурата за реструктуриране предполага споделяне на загубите по смисъла на член 2, параграф 1, точка 57 от Директива 2014/59, съгласно член 53, параграф 1 от същата директива допуснатите с това споделяне на загубите намаляване на главницата или преобразуване, или обезсилване имат незабавно и задължително действие за засегнатите акционери и кредитори. Както се посочва в член 53, параграф 3 от тази директива, когато орган за реструктуриране намали до нула размера главницата на задължение или текущата дължима сума по него, това задължение и всички други задължения или вземания, произтичащи от него, които не са натрупани към момента на реструктурирането, се третират като погасени за всички цели и няма да се признават при последващи производства във връзка с институцията в режим на реструктуриране или нейна институция — правопреемник при последваща ликвидация.
- 34 Член 60 от Директива 2014/59, който се отнася до обезценяването или преобразуването на капиталови инструменти, уточнява в параграф 2, първа алинея, буква б), че няма задължение за притежателя на съответния капиталов инструмент във връзка със сумата, с която чрез решението за реструктуриране е обезценен инструментът, освен вече натрупано задължение и задължение за вреди, което може да възникне в резултат на обжалване на законосъобразността на упражняването на правомощията за обезценяване. Също така, съгласно член 60, параграф 2, първа алинея, буква в) от посочената директива на притежателя на съответния капиталов инструмент по принцип не се изплаща обезщетение.
- 35 Тези разпоредби трябва да се тълкуват по-специално в светлината на съображение 49 от Директива 2014/59, в което се посочва, че за да се уредят ситуации, характеризирани се с изключителна неотложност, инструментите за реструктуриране следва да се прилагат единствено по отношение на кредитни институции и инвестиционни посредници, които са проблемни или има вероятност да станат проблемни, и то само когато това е необходимо за постигане на финансова стабилност в общ интерес. Следователно такава процедура би трябвало да се прилага, когато съответната кредитна институция или инвестиционен посредник не може да бъде ликвидирана чрез нормално производство по несъстоятелност, без да дестабилизира финансовата система. Както се посочва в съображение 45 от същата директива, процедурата за реструктуриране има за цел да избегне моралния риск във финансовия сектор, като основно възложи загубите вследствие от ликвидацията на кредитна институция или инвестиционен посредник на акционерите, така че да не се допусне ликвидацията да засегне публичните средства и да навреди на защитата на вложителите.
- 36 Освен това Съдът е подчертал, че целта да се гарантира стабилността на банковата и финансовата система, както и целта да се избегне системен риск, са преследвани от Съюза цели от общ интерес (решение от 16 юли 2020 г., Adusbef и др., C-686/18, EU:C:2020:567, т. 92 и цитираната съдебна практика). Така, макар да е налице ясен общ интерес да се

- гарантира силна и съгласувана подкрепа на инвеститорите в Съюза, не може да се счита, че при всички обстоятелства този интерес има предимство пред общия интерес, състоящ се в гарантирането на стабилността на финансовата система (решения от 19 юли 2016 г., Kotnik и др., С-526/14, ЕU:С:2016:570, т. 91 и от 8 ноември 2016 г., Dowling и др., С-41/15, ЕU:С:2016:836, т. 54).
- 37 Следователно Директива 2014/59 предвижда използването в изключителен икономически контекст на процедура, която може да засегне по-специално правата на акционерите и кредиторите на кредитна институция или на инвестиционен посредник, за да се запази финансовата стабилност на държавите членки чрез създаването на режим на несъстоятелност в отклонение от общото производство по несъстоятелност, чието прилагане е разрешено само при изключителни обстоятелства и трябва да бъде обосновано с по-висш обществен интерес. Дерогиращият характер на този режим предполага да бъде изключено прилагането на други разпоредби от правото на Съюза, когато последните могат да лишат от полезно действие или да възпрепятстват прилагането на процедурата за реструктуриране.
- 38 В това отношение в съображение 120 от Директива 2014/59 се уточнява, че предвидените в тази директива дерогации от задължителните правила за защита на акционерите и кредиторите на предприятията, попадащи в приложното поле на директивите на Съюза в областта на дружественото право, които могат да възпрепятстват ефективното действие и използването от компетентните органи на инструменти и правомощия за реструктуриране, трябва да бъдат не само подходящи, но също ясно и конкретно определени, за да се гарантира на заинтересованите лица максимална правна сигурност.
- 39 Както следва по-специално от съображение 18 от Директива 2003/71, последната има за цел да защити инвеститорите в момента, в който вземат решение да станат приобретатели на ценни книжа на кредитна институция или на инвестиционен посредник. Емитирането на проспект за продажба на ценни книжа, доколкото трябва да предоставя пълна, надеждна и лесно достъпна информация относно тези ценни книжа, позволява да се укрепи общественото доверие в дадените ценни книжа и по този начин допринася за доброто функциониране и развитието на съответните пазари, като се избегне рискът от нарушения в тяхното функциониране поради нередности (вж. в този смисъл решение от 17 септември 2014 г., Almer Beheer и Daedalus Holding, С-441/12, ЕU:С:2014:2226, т. 33).
- 40 Следователно от материалноправна гледна точка Директивата се отнася към „директивите на Съюза в областта на дружественото право“ по смисъла на съображение 120 от Директива 2014/59. Директива 2014/59 обаче допуска отклоняване от разпоредби на правото на Съюза, каквито са тези в Директива 2003/71, когато тяхното прилагане би могло да лиши от полезно действие или да възпрепятства осъществяването на процедура за реструктуриране, въпреки че тези разпоредби не са изрично посочени в Директива 2014/59 като възможен обект на предвиденото от нея дерогиране.
- 41 Що се отнася по-специално до иска за отговорност за предоставената информация в проспекта за продажба на ценни книжа съгласно член 6 от Директива 2003/71, както отбелязва генералният адвокат в точка 53 от своето заключение, този иск е от категорията на задълженията или вземанията, за които се счита, че са погасени за всички цели, ако не са натрупани към деня на реструктурирането, и поради това не могат да бъдат противопоставени на кредитната институция или инвестиционното предприятие,

- намиращо се в процедура за реструктуриране, или на техен правопреемник, видно от самия текст на член 53, параграф 3 и по подразбиране от член 60, параграф 2, първа алинея от Директива 2014/59.
- 42 Същото се отнася и до иска за унищожение на договор за записване на акции, насочен срещу кредитна институция или инвестиционен посредник, емитенти на проспекта, или срещу техния правопреемник след прилагането на процедурата за реструктуриране.
- 43 Всъщност както искът за отговорност, така и искът за унищожение изискват от кредитната институция или инвестиционното предприятие или техния правопреемник, спрямо които се прилага процедурата за реструктуриране, да компенсират акционерите за претърпените загуби вследствие на упражняването от органа за реструктуриране на правомощията за обезценяване и преобразуване по отношение на задълженията на тази институция или предприятие или изискват от тях да възстановят изцяло сумите, инвестирани при записването на акции, които са били обезценени поради тази процедура за реструктуриране. Подобни акции биха поставили под въпрос цялата оценка, на която се основава решението за реструктуриране, тъй като структурата на капитала спада към обективните данни на тази оценка. Както отбелязва генералният адвокат в точки 82 и 95 от своето заключение, по този начин би се стигнало до неуспех на самата процедура за реструктуриране и биха се осуетили преследваните с Директива 2014/59 цели.
- 44 С оглед на гореизложеното прилагането на член 34, параграф 1, буква а), член 53, параграфи 1 и 3 и член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Директива 2014/59 изключва възможността за предявяване на иск за отговорност по член 6 от Директива 2003/71 или на предвиден в националното право иск за унищожение на договор за записване на акции срещу емитент на проспект, който е кредитна институция или инвестиционен посредник, или техен правопреемник, след като на основание тези разпоредби е прието решението за реструктуриране.
- 45 Тази констатация не се поставя под съмнение от решение от 19 декември 2013 г., Hirmann (С-174/12, ЕУ:С:2013:856, т. 23 и 28), в което по-специално Съдът приема, че разпоредбите на Втора директива 77/91/ЕИО на Съвета от 13 декември 1976 година за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите членки за дружествата по смисъла на член [54, втора алинея ДФЕС], за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 26, 1977 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 8), които разпоредби имат за цел да осигурят поддържането на капитала на акционерните дружества и равното третиране на акционерите, не могат да препятстват транспонирането чрез национална мярка на Директива 2003/71, която, от една страна, предвижда отговорност за дружеството емитент при разпространяване на неточна информация и от друга страна, предвижда в рамките на тази отговорност дружеството да възстанови на купувача платената цена за придобиване на акциите, като ги получи обратно.
- 46 Всъщност в случая, по който е произнесено това решение, са разгледани директивите на Съюза в областта на дружественото право, чието прилагане трябва по всяка възможност да бъде съгласувано, докато разглежданият в главното производство случай се отнася до приложението на Директива 2014/59, която, както бе посочено в точки 36 и 37 от

настоящото решение, въвежда режим на несъстоятелност в отклонение от общия режим на производствата по несъстоятелност, така че да се защити общият интерес, състоящ се в гарантирането на стабилността на финансовата система.

- 47 Освен това следва да се припомни, че нито прогласеното в член 17 от Хартата на основните права право на собственост, нито гарантираното в член 47 от нея право на съдебна защита са абсолютни права (вж. в този смисъл относно правото на собственост решение от 13 юни 2017 г., *Florescu и др.*, C-258/14, EU:C:2017:448, т. 51 и цитираната съдебна практика и що се отнася до правото на ефективна съдебна защита, решение от 19 декември 2019 г., *Deutsche Umwelthilfe*, C-752/18, EU:C:2019:1114, т. 44 и цитираната съдебна практика).
- 48 В това отношение е важно да се подчертае, че Директива 2014/59 предвижда също механизъм за защита на акционерите и кредиторите на кредитна институция или инвестиционен посредник, който е обвързан с процедурата за реструктуриране. Съгласно член 73, буква б) от тази директива, към която препраща член 34, параграф 1, буква ж) от нея, на акционерите и кредиторите се признава правото в това производство да получат като плащане или обезщетение за техните вземания размер не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция или предприятие при обичайното производство по несъстоятелност.
- 49 Така съгласно член 74 от същата директива, тълкуван в светлината на съображение 51 от нея, за да се определи дали акционерите и кредиторите биха получили по-добро третиране в хипотезата, в която за съответната кредитна институция или инвестиционно предприятие бе започнало обичайно производство по несъстоятелност, следва да се извърши последващо сравнение между третирането, което акционерите и кредиторите са получили в действителност, и третирането, което биха получили при обичайно производство по несъстоятелност. За тази цел държавите членки трябва да гарантират, че оценката се извършва от независимо лице, веднага след като е извършено действието по реструктуриране. Подобно сравняване може да бъде оспорено независимо от решението за извършване на реструктуриране.
- 50 Съгласно уточнението в член 75 от Директива 2014/59, ако се установи, че в рамките на процедура за реструктуриране акционерите и кредиторите са получили като плащане или обезщетение за своите вземания сума, която е по-малка от тази, която биха получили при обичайно производство по несъстоятелност, те имат право да им се изплати разликата. Както отбелязва генералният адвокат в точка 105 от заключението си, по този начин се гарантира само изплащането на разликата между загубите, понесени при реструктурирането, и тези, които биха били понесени при обичайна ликвидация.
- 51 С оглед на всичко изложено по-горе, на поставените въпроси следва да се отговори, че член 34, параграф 1, буква а) във връзка с член 53, параграфи 1 и 3 и член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Директива 2014/59 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, след като в рамките на процедура за реструктуриране акциите от дружествения капитал на кредитна институция или инвестиционно предприятие са били напълно обезценени, лицата, които преди откриването на процедурата за реструктуриране са придобили акции чрез предложена от институцията или предприятието публична подписка, да предявяват срещу тази институция или предприятие, или техен правоприемник иск за отговорност за предоставената информация в проспекта съгласно

член 6 от Директива 2003/71 или иск за унищожение на договора за записване на тези акции, който с оглед на обратното му действие да доведе до възстановяване на равностойността на акциите, ведно с лихвите от датата на сключване на договора.

По съдебните разноски

- 52 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Разпоредбите на член 34, параграф 1, буква а) във връзка с член 53, параграфи 1 и 3 и член 60, параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, след като в рамките на процедура за реструктуриране акциите от дружествения капитал на кредитна институция или инвестиционно предприятие са били напълно обезценени, лицата, които преди откриването на процедурата за реструктуриране са придобили акции чрез предложена от институцията или предприятието публична подписка, да предявяват срещу тази институция или предприятие, или техен правоприменик иск за отговорност за предоставената информация в проспекта съгласно член 6 от Директива 2003/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно проспекта, който следва да се публикува, когато публично се предлагат ценни книжа или когато се допускат ценни книжа до търгуване, и за изменение на Директива 2001/34/ЕО, изменена с Директива 2008/11/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 г., или иск за унищожение на договора за записване на тези акции, който с оглед на обратното му действие да доведе до възстановяване на равностойността на акциите, ведно с лихвите от датата на сключване на договора.

Подписи